

ББК 86

Мал 18

Маліноўскі Яўген

Парусія: псіхалогія прысутнасці. — Баранавічы : Грамадскае аб'яднанне
“Таварыства беларускай мовы імя Ф. Скарыны”, 2007. — 260 с., іл.

ББК 86

© Грамадскае аб'яднанне

“Таварыства беларускай мовы

імя Францішка Скарыны” 2007

© Афармленне Уладзімір Гундар

Прыісці да сваёй веры

Прэмова

Шаноўнае спадарства! Вы трымаеце ў руках кнігу баранавіцкага грэка-каталіцкага святара айца Яўгена Маліноўскага “Парусія: псіхалогія прысутнасці”. Артыкулы з гэтае кнігі ўжо не так даўно друкаваліся на старонках мясцовай газеты “Тэх-рэлігія” і мелі вялікі водгук у грамадстве. Сябры і сяброўкі ўніяцкай парафіі вырашылі сабраць ў адзінае зборнік, каго напісанае настаяцелем баранавіцкага прыходу св. Мятэя і Мятэя Беларускай Грэка-Каталіцкай Царквы, надрукаваць суцэльнай кнігай.

У мінулым стагоддзі ўніяцкі святар Леў Гарошка, які ў гады Другой сусветнай вайны кіраваў у Баранавічах медычнай школай, напісаў кнігу “Навука і рэлігія”. Аўтар абвргаў савецкія тэзісы аб шкоднасці рэлігіі, нясумяшчальнасці веры ў Бога і навукі, пераканаўча даказваў, што найбольшыя вучоныя ў аграмаднай большасці былі веруючымі людзьмі. Традыцыйны архімандрыта Льва Гарошкі жывуць і працягваюцца сённяшнімі ягонымі пасяцельнікамі.

Кніга айца Яўгена Маліноўскага “Парусія: псіхалогія прысутнасці” – гэта першы вопыт псіхалогічнага абагульнення рэлігійнай і палітычнай практыкі. Хацеў бы адзначыць, што гэтую тэму сучасныя навукоўцы і святары дэлікантна абыходзяць, “пераканаўча” спасылваючыся, што сапраўдная рэлігія па-за палітыкай. Пэўна яно так і ёсць у дэмакратычным грамадстве, але не ў нас. Трэба прызнаць мужнасць уніяцкага святара, які ў сваіх разважаннях пра Бога і існасць спалучае рэлігію і палітыку, псіхалогію і мастацтва. Праўда, айца Яўгена цікавіць не столькі сама палітыка, як правая свабода. І калі палітыка перашкаджае свабодзе, то трэба аб гэтым смела казаць. Але на такі крок сёння здольны не кожны чалавек.

Беларуская дзяржава Вялікае княства Літоўскае было прававой дзяржавай, у якой панавала воля і талерантнасць. Прыгонныя сяляне і стараверы сотнямі тысячаў беглі сюды з Расеі ад дэспатызму. Пераследаваныя на радзіме ардынс-

П.17. Выбары	78
П.18. Палітыка	81
П.19. Жэрабя кінута	85
П.20. Пост	88
П.21. Пасха	91
П.22. духоўнасць	93
П.23. Хараство	96
П.24. Быць	99
П.25. Тройца	102
П.26. Слава	105
П.27. Храм	108
П.28. Лішак	111
П.29. “Не хочу иметь ребенка...”	116
П.30. Радаснае ганенне	117
П.31. Вавілонская вежа тэлерэчаіснасці	123
П.32. Час асабістай прысутнасці	127
П.33. Выбранасць	131
П.34. Ад сектанцтва да еднасці	134
III	
ЭКЗІСТЭНЦЫЯЛЬНАСЦЬ	137
III.1. Успенне	138
III.2. Агэалагічная перспектыва ўзросту	142
III.3. Тэапсіхалагічная канфесійнасць асобы	150
III.4. Сямейная трылеза экумены	153
III.5. Прафесія маці	156
III.6. Прафесія: айцец	160
III.7. Сямейная парусія: “Сем хлябоў і дзве рыбы”	164
III.8. Вяртанне да сябе	169
III.9. Інтэралог	172
III.10. У сям’і не без нарцыса	176

III.11. Любоў не раздражняецца	180
III.12. Ружанец у псіхічным развіццё і дзіцяці	183
III.13. “Лебядзінае паляванне”	188
III.14. Містыка	189
III.15. Алтарна-педагагічны разважальнік	192
III.16. Педагагічныя прынцыпы асабістай свабоды	196
IV	
ІНТЭЛАКТУАЛЬНАЯ ПРОПАВЕДЗЬ	203
IV.1. Псіхалагістарычны сэнс Евангелля	204
IV.2. Час казання	206
IV.3. Вызваленне спаралізаванага	208
IV.4. “Хай будуць усе адно”	210
IV.5. Суд Божы	215
IV.6. Цуд Божы	218
IV.7. Навігацыя	221
IV.8. Экзарызм, альбо выгнанне дэманаў	224
IV.9. Перамяненне Гасподняе	226
IV.10. Pietas – Шанаванне	228
IV.11. Не судзі	230
IV.12. Багацце ад Бога	232
IV.13. “Камень, адкінуты будаўнікамі”	234
IV.14. Падвышэнне Пачэснага і Жыццядайнага Крыжа	236
IV.15. Казанне на свята Андрэя Першапакліканага	240
IV.16. Шлюбная вячэра	243
IV.17. Старое віно і новая ахвяра	245
POST-PARTOR* – СПАДКАЕМЦА	249
ГЛАСАРЫЙ	251
ЛІТАРАТУРА	253

IV.7. Навігацыя — Navisella

Вучні былі ў лодцы на моры Галілейскім — Ісус ішоў іх наперад, а Сам адправіўся маліцца [Мац 14, 23]. Падняўся шторм, калі ўранні яны ўбачылі фігуру Збавіцеля, Які ішоў да іх па вадзе. Пазнаўшы Хрыста, Пётр ступіў з лодкі, каб ісці да Яго, але, бачачы моцны вецер, спужаўся і вярнуўся талупць. Ісус падтрымаў яго са словамі: “Малаверны! Чаму ты з’яўляешся?” Сюжэт хаджэння па вадзе (navisella) нагадваецца, апрача Мацвея, у Марка і Яна. Прычым, апошні ўдакладняе прычыну аддалення Збавіцеля на гару для малітвы. Народ, убачыўшы цуд, хацеў прыйсці, раптоўна з’явіўся Яго і зрабіць уладаром у Юдэі. Але той жа евангеліст адлюстроўвае сацыяльна-палітычную пазыцыю Госпада паўтарае Яго адметныя словы: “Царства Маё не з гэтага свету” [Ян 18, 36]. Менавіта з гэтых прычын Ён адхіляў людзей ад імкненняў і пачуццяў, каб засяродзіць Сваё ўважанне на сямі.

Узнёслая малітва садзейнічала цуду хаджэння па вадзе не толькі Хрыста, але і Яго першых вучня, найбольш натхнёнага, шчырага ў сваіх узнёсках чалавека, які, вядома, апларэджаў сваіх сяброў у справе духоўнага сталення. Менавіта ён першы адказаў Ісусу: “Ты Сын Бога Жывога” [Мц 16, 16], урачыста абяцаў не з’явіцца Хрыста і не адмовіцца [Мц 26, 33], перашкоджае Ісусу сабе ногі [Ян 13, 8], выймае шаблю супраць вораў Госпада [Ян 18, 10]. Такім чынам, вера і адданасць свайму Напавіцелю аумовіла яго магчымасць хаджэння па вадзе; страх і сумненне прымусілі апусціцца ў яе. Наконт жаху Пятра Яго Завясны кажа: “Так дарэмна набліжацца да Хрыста, хто не набліжаецца да Яго вераю” [55, с. 265].

Евангеліст Марк, апавядаючы пра гэты цуд, дапаўняе яго асабліва важкай заўвагай аб стане веры астатніх вучняў, якія насілі не выходзілі з лодкі: “І надзвычайна здзіўляліся самі сабе былі ўражаны, бо не зразумелі цуд над хлябамі, таму што сэрцы іх былі як каменныя” [Мр 6, 52].

Калі памятаецца мінулае казанне, дык у ім я суадносіў фізічны, містычны, літургічны і сацыяльны сэнсы евангельскай гісторыі насычання пяці тысяч. Прычым, апошні сэнс адпавядае “хлебу” з пункту гледжання самасвядомасці і самабыцця асобы чалавека, у той жа час “рыба” з’яўляецца як бы

сацыяльнай імпрэзай гэтага самабыцця. Дык вось, гісторыя Хаджэння па вадзе ўплывае на абмеркаванне сэнсу, звязанага з папярэднімі, але маючага свой адмысловы зачаток. Гэты сэнс, як вы ўжо здагадаліся, палітычны. У чым сутнасць адрознення палітыкі Хрыста ад палітыкі сучаснага нам свету? Палітыка, ад грэчаскага словапаходжання поліс, мае сваім вытокаам неабходнасць ўладання горадам з усімі вынікаючымі абставінамі, звязанымі з выгодамі, маёмасцю, пашанаю, гонарам і г.д. асобных індывідаў і гуртоў. Таму іх палітычныя памкненні тым больш апанаваны мегаполісам, чым больш апантаныя гэтыя патрэбы і схільнасці.

Але сацыяльна-палітычная пазіцыя хрысціянства заснавана словам Госпада: “Адзінае на патрэбу” [Лк 10, 42]. Таму сама патрэба верніка выключае са свайго зместу паказныя, дэманстратыўныя рэчы існавання ў свеце людзей, яго патрэба становяцца больш натуральнымі, а гэта значыць, набліжанымі да зямлі, у тым ліку да сяла, дзе чалавек больш самастойна і цалкам можа ажыццяўляць мэту збаўлення. Таму першыя хрысціяне ў большасці сваёй былі сялянамі, акуль і паходзіць сэнс хрысціянін – селянін. У гэтым сэнсе натуральна прага несамавызначае і культурна-экалагічныя адносіны. Зямля ўтварае зваротную лагічную сувязь: бліжэй да зямлі – бліжэй і да Неба. Вядома, не ўсялякі хрысціян павінен быць селянінам, але ў аснове сваёй схільнасці апошняга, безумоўна, падлягаюць натуре Божай, асномай на яго образ і падабенства.

Хрысціянін-селянін, як бачна, ні было цяжка, у гэтых натуральных абставінах заўжды застаецца гаспадаром свайго стану, таму часткова заможнага ад полісу ці эканамічнай глабалізацыі. Стварэнне чалавека Богам уключала ў свой духоўны і фізічны змест намер уладарства, перадусім уладарства зямлёй: “І блаславіў іх Бог, і сказаў ім Бог: плодзіцеся і множцеся, ды напаўняйце зямлю, ды валадарце над ёю зямлёю” [Быц 1, 28].

Але гэтае валадарства магчыма толькі для асобы, вольнай ад гэтага свету, ад вонкавых памкненняў ды павярхоўных летуценняў. Гэтае валадарства не ад свету гэтага, але ад праўды Божае, Яго хараства, любові і святасці. Атрыбуты валадарства і надаюць чалавеку духоўную здольнасць “хаджэння па вадзе”, па хвалах “жыццёскага мора з яго дарэмнымі напас-

цямі ды бурамі” [Пс 118], палітычнымі заклікамі ды абяцанкамі. Не выходзячы са свету, знаходзіцца ў ім па заваесе Божым [Ян 17, 18], хрысціянін здольны ператанаць у яго праблемах, але спрыяць іх перамогу, спарываючы, памяркоўнаму вырашэнню з Божай дапамогай.

Вось у чым і застаецца, асноўны сэнс палітыкі “не ад свету гэтага”, патамны сэнс “хаджэння па вадах”, у чым, па думцы св. Аўгустына, таямніца будаўніцтва “Горада Божага”, у чым і застаецца глыбейшае тлумачэнне слова Найпершага і Апошняга палітыка сваёй эры – Госпада нашага Ісуса Хрыста.

